

Retorn a l'artesanat

Va ser en el procés de construcció de l'exposició Erice-Kiarostami que va sorgir la idea que els dos cineastes s'intercanviessin unes cartes filmades. La idea va reeixir. I de mica en mica la correspondència va anar creixent, augmentant en cada una de les itineràncies de l'exposició. Havíem llençat, gairebé sense adonar-nos-en, una nova dinàmica cinematogràfica.

Una carta filmada és un compromís adoptat per un director de cine reconegut internacionalment. És, en certa manera, un retorn als orígens, a la fase artesanal del seu aprenentatge. Una carta, per definició, és un exercici molt personal i per raons pressupostàries no admet la parafernàlia de la producció professional. En cert sentit, el director se sent confrontat amb si mateix, sense cap dels coixins i proteccions que li posa el cinema industrial. No tot director està disposat a córrer aquesta ventura. Però havíem llençat una idea i havíem de seguir-la. Tot era qüestió de provar amb alguns dels més agosarats. I van acceptar de participar-hi. Durant un parell d'anys, parelles de cineastes van desfilar pel CCCB per formalitzar la promesa de l'intercanvi epistolar fílmic, conèixer-se (en algun cas no s'havien vist mai) i explicar la seva manera d'entendre el cinema. I així, el treball que havia nascut d'una exposició concreta va anar fent una bola de neu: Víctor Erice - Abbas Kiarostami, José Luis Guerin-Jonas Mekas, Albert Serra-Lisandro Alonso, Isaki Lacuesta-Naomi Kawase, Jaime Rosales- Wang Bing, Fernando Eimbcke-So Yong Kim. Sis parelles de cineastes, i això no ha d'acabar aquí, tots ells reconeguts, d'Europa, d'Àsia i d'Amèrica, han volgut córrer el risc. I, a més, sembla que hi han trobat gust. Neix així un nou format expositiu, que és un pas més en l'evolució del que anomenem *el cinema exposat*, un dels gèneres expositius en què el CCCB més ha innovat.

Després, alguns socis es van anar incorporant al projecte. El primer d'ells, el Centre Cultural de Tlatelolco de la Ciutat de Mèxic i, poc després, La Casa Encendida de Madrid. I ens va semblar que, un projecte que havia traçat connexions entre punts tan allunyats del mapa, podia tenir sentit inaugurar-lo primer fora del CCCB. I així ho vam fer, i el Centre Cultural situat a la mítica plaça de les Tres Cultures, una tarda d'abril, es va omplir de gent per celebrar aquesta peculiar festa del cinema, amb Fernando Eimbcke com a portaveu d'una manera d'entendre el cine que només tenen aquells que senten passió pel que fan. «Totes les cartes» es presenta a Barcelona i a Madrid, després d'haver fet l'experiència mexicana, i abans de seguir el seu camí per altres ciutats. Pròxima parada: «Las Cigarreras» Cultura Contemporànea (Alacant). Els fils de les cartes creuades continuen teixint una certa trama.

Exposar les cartes filmades en una sala d'exposicions, en lloc de mostrar-les en una sala de cine, respon a la voluntat de crear espai públic –una altra dèria d'aquesta casa. Un petit carrer del cinema en el qual els visitants es creuen, parlen, es miren o intercanvien sensacions mentre van d'una caseta a l'altra. A Mèxic va funcionar molt bé. Perquè la carta té un espai propi que demana una certa intimitat. Però l'experiència artística és un esdeveniment que no és mai aliè a la realitat social que ens envolta. I aquest és un dels secrets d'aquesta exposició. La resta és la creativitat d'uns cineastes que han volgut tornar a la dimensió més elemental i essencial del cinema: una cambra a la mà, unes situacions, unes imatges, un muntatge i algú a l'altre cantó amb ganes de rebre les nostres notícies. Les cartes tenen un paper molt important en la història de la literatura. Al cinema eren un gènere pràcticament desconegut. L'hem desencallat. Qui sap si, com amb les cartes escrites, ens ajudaran a saber dels cineastes coses essencials que, a vegades, les grans obres amaguen. O ensenyen d'una manera massa indirecta. Es veuen diferents les pel·lícules d'aquests cineastes després d'haver vist les seves

Pròlegs de Josep Ramoneda als catàlegs del CCCB

correspondències? Segur que Richard Sennett beneiria aquest particular retorn a l'artesanat, és a dir, a la naturalitat de l'artista.

Josep Ramoneda, director del CCCB